

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. március 9.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszám:
2022/0066(COD)

7042/22
ADD 5

JAI 316
FREMP 55
COHOM 18
COPEN 82
EDUC 80
MIGR 78
SOC 141
ANTIDISCRIM 10
GENDER 18
JEUN 27
CODEC 263

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. március 9.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	SWD(2022) 63 final
Tárgy:	BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA amely a következő dokumentumot kíséri JAVASLAT – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a SWD(2022) 63 final számú dokumentumot.

Melléklet: SWD(2022) 63 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2022.3.8.
SWD(2022) 63 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM
A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről

{COM(2022) 105 final} - {SEC(2022) 150 final} - {SWD(2022) 60 final} -
{SWD(2022) 61 final} - {SWD(2022) 62 final}

Vezetői összefoglaló
Hatásvizsgálat a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatához
A. A fellépés szükségessége
Mi a probléma lényege, és miért jelent problémát uniós szinten?
A nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak Unió-szerte széles körben elterjedt. 2014-ben az EU-ban minden harmadik nő számolt be arról, hogy már tapasztalta a fizikai és/vagy szexuális erőszak valamilyen formáját. A 2019. évi adminisztratív adatok szerint az EU-ban 21,2 %-ra becsülhető az ilyen erőszak előfordulási gyakorisága. A nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak offline formái mellett az interneten is terjed a nők elleni és a kapcsolati partnerek közötti erőszak; a becslések szerint 2020-ban ez a fiatal nők 52 %-át érintette világszerte. A nemi alapú erőszak a nőket és a férfiakat egyaránt érintheti, de a nőket aránytalanul nagy mértékben sújtja. A kapcsolati erőszak más családtagokat (pl. házastársakat, gyermekeket és idősebb családtagokat) is érinti. A nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak emberek millióinak az életére nyomja rá a bélyegét az EU valamennyi tagállamában. Az erőszakot a nemek közötti egyenlőtlenséget előidéző káros társadalmi normák és sztereotípiák táplálják; valamint az, hogy nem ismerik el a nők elleni erőszakkal és a kapcsolati erőszakkal összefüggő bűncselekmények sajátos jellegét; továbbá hogy az ellenintézkedések kevésbé hatékonyak (jogi széttagoltság, jogbizonytalanság és alacsony hatékonyságú bűnüldözés). Hiányosságok mutatkoznak a megelőzés, az áldozatok támogatása, az igazságszolgáltatáshoz való jog, és a szakpolitikai koordináció terén mind uniós szinten, mind pedig nemzeti szinten azokban a tagállamokban is, amelyek végrehajtották a nőkkel szembeni erőszakról és a kapcsolati erőszakról szóló isztambuli egyezményt, és azokban is, amelyek ezt még nem tették meg. A vonatkozó uniós normák több eszköz között oszlanak meg, és nem eredményeztek hatékony nyomon követést és jogérvényesítést az áldozatok e csoportjára vonatkozóan. Bár az isztambuli egyezmény nyomán sor került nemzeti szintű fellépésekre, az egyezmény végrehajtásának nyomon követése azt mutatja, hogy továbbra is vannak hiányosságok. Tekintettel arra, hogy miként alakult a helyzet az elmúlt évtizedekben, nem valószínű, hogy jelentősen csökkenne az áldozatok száma, ha nem kerül sor határozottabb és összehangolt fellépésre a megelőzés, a védelem, az igazságszolgáltatáshoz való jog, az áldozatok támogatása és a szakpolitikai koordináció terén.
Mit kellene elérni?
A kezdeményezés célja a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak megelőzése és leküzdése. Konkrétabban arra irányul, hogy biztosítsa az ilyen erőszak hatékony megelőzését, az erőszakkal szembeni védelmet, az igazságszolgáltatáshoz való jogot, az áldozatok támogatását és a megerősített koordinációt. Célja továbbá a szexuális zaklatással és a kibertérben elkövetett erőszakkal szembeni hatékony fellépés biztosítása.
Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés (szubszidiaritás)?

A nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak előfordulása igen gyakori az EU-n belül, és az erőszak ezen formái súlyos károkat okoznak az egyéneknek és a társadalmaknak, ami különösen szükségessé teszi az együttes fellépést. Ha az emberek szabadon mozoghatnak, akkor a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak fizikailag is átlépheti a határokat; a kibertér pedig eleve nem ismer határokat. A szakpolitikai célkitűzések csak akkor érhetők el, ha a minimumszabályok a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak valamennyi esetére egyformán vonatkoznak. A tagállamok jogszabályokban és szakpolitikákban foglalkoztak a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni fellépéssel, de ez nem vezetett az előfordulási gyakoriság csökkenéséhez. Az áldozatokkal való egyenlő bánásmód biztosítása érdekében a kezdeményezés felfelé irányuló konvergenciát valósítana meg azáltal, hogy a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak áldozatainak jogaira vonatkozó minimumszabályokat állapítana meg. E szabályok célja az ilyen típusú erőszak megelőzése és leküzdése a büntetőeljárás előtt, alatt vagy azt követően. A kezdeményezés fogalommeghatározásokat és szankciókat is bevezet azokra az elkövetési magatartásokra vonatkozóan, amelyek bűncselekménnyé nyilvánítása még hiányos. Az uniós fellépés biztosítani fogja, hogy az EU egész területén védelmet kapjanak az uniós lakosság felének alapvető jogai.
B. Megoldások
Milyen alternatívák kínálóznak a célkitűzések elérésére? Van-e előnyben részesített alternatíva?
A Bizottság a következő lehetőségeket mérlegelte: 0) az alapforgatókönyv, nem jogalkotási intézkedésekkel együtt; 1) mérsékelt jogalkotási intézkedések, amelyek célja a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak megelőzése, az erőszakkal szembeni védelem, az igazságszolgáltatáshoz való jog és az áldozatok támogatásának biztosítása és a koordináció megerősítése; valamint 2) a fenti problémák kezelésére irányuló, átfogóbb jogalkotási intézkedés, amelyet a nők elleni szexuális zaklatásra és online erőszakra, valamint a kapcsolati partnerek közötti online erőszakra vonatkozó további szabályok egészítenek ki. A 2. opciót két további alternatívára bontottuk, egy arányosabb intézkedéscsomagra (2A), valamint egy (a büntetni rendelés, a szexuális zaklatás elleni fellépés és a védelem szempontjából) ideális, de kevésbé hatékony intézkedéscsomagra (2B). Az előnyben részesített alternatíva a 2A. alternatíva, figyelembe véve mind a minőségi, mind pedig a költségekkel és a haszonnal összefüggő szempontokat.
Mi az egyes érdekelttek álláspontja? Ki melyik alternatívát támogatja?
A Bizottság hatásvizsgálat és a célravezetőségi vizsgálat céljából együttes átfogó konzultációt folytatott az érdekelt felekkel. A nyilvános konzultáció során több mint 700 válasz érkezett. A korábbi felmérésekkel összhangban a válaszadók nagy többsége további uniós intézkedéseket szorgalmazott a nők elleni erőszakkal és a kapcsolati erőszakkal kapcsolatban. A Bizottság írásban és munkaértekezleten egyeztetett a tagállamokkal. A tagállamok nyitottságukat fejezték ki az uniós fellépéssel kapcsolatban, és relevánsnak tartották a tervezett intézkedéseket. A nem kormányzati és nemzetközi szervezetekkel folytatott célzott konzultációk azt mutatták, hogy széles körű támogatás övezi a leginkább ambiciózus intézkedéseket (vagyis a 2A. és 2B. opciókat). A szakszervezetek és a munkáltatók támogatták a szexuális zaklatás elleni küzdelem célkitűzését, és üdvözölték a kiegészítő intézkedéseket. A munkáltatók azonban tartottak attól, hogy kötelezettségeket róhatnak rájuk. A szakszervezetek és a munkáltatók a szociális partnerek szerepét hangsúlyozták.
C. Az előnyben részesített alternatíva hatásai

Melyek az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor a főbb alternatívák) előnyei?
Az előnyben részesített alternatíva értékelése pozitív gazdasági hatásokat tárt fel. A nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak előfordulási gyakoriságának csökkenése mintegy 53,1 milliárd EUR gazdasági haszonnal járhat, amely hosszú távon elérheti a 82,7 milliárd EUR-t. A legnagyobb gazdasági haszon az áldozatokat érő fizikai és érzelmi károk költségeinek csökkenéséből adódik (ez a csökkenés 32,2–64,5 milliárd EUR-ra becsülhető). A társadalmi hatások különböző érdekelt feleket, nevezetesen az áldozatokat, a tanúkat, az elkövetőket, a vállalatokat, a nemzeti hatóságokat és a szélesebb társadalmat érintenék. Az előnyben részesített alternatíva javítaná az áldozatok egészségét, biztonságát és életminőségét (különösen a védelemre és támogatásra vonatkozó intézkedéseknek köszönhetően). Emellett növelné az áldozatok és tanúk tudatosságát, és javítaná a védelmi és támogató szolgálatok rendelkezésre állásával kapcsolatos információkhoz való hozzáférést. A bűncselekmények elkövetői számára szervezett bűnmegelőzési programokra vonatkozó intézkedések várhatóan pozitív hatással lennének az elkövetők gondolkodására és magatartására. A munkáltatók esetében a munkahelyi zaklatás áldozatává váló munkavállalók felismerése, jobb megértése és támogatása lehetővé tenné a biztonságos munkakörnyezet kialakítását. Ez a termelékenységére is pozitív hatást gyakorolna. A nemzeti hatóságok számára előnyösek lennének a jogi széttagoltság és a jogbizonytalanság kezelését célzó intézkedések. Ha egyre inkább felismernék a lakosság körében tapasztalható káros nemi sztereotípiákat, normákat és visszaélészerű magatartásformákat, az kedvező hatást gyakorolna a társadalom egészére. Végül pedig az is fontos, hogy az előnyben részesített alternatíva jelentős hatást gyakorol az alapvető jogokra.
Milyen költségekkel jár az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor milyen költségekkel járnak a főbb alternatívák)?
Az előnyben részesített alternatíva teljes megfelelési költsége 5 milliárd EUR és 6,6 milliárd EUR közé tehető. A megfelelési költségek nagy része a tagállamokra hárulna, a szexuális zaklatás elleni fellépést érintő néhány kivételtől eltekintve, ami megfelelési költségeket róhat a munkáltatókra. A megfelelési költségek a problémás területeken – nevezetesen a megelőzés, a védelem, az igazságszolgáltatáshoz való jog, az áldozatok támogatása és a koordináció területén – hozott intézkedésekből erednek. Negatív hatásokra nem derült fény.
Milyen hatást gyakorol a fellépés a kis- és középvállalkozásokra (kkv-kra) és a versenyképességre?
A legtöbb költséget a tagállamok viselnék. A munkáltatókat terhelő potenciális költségek 1,9 milliárd EUR-t tehetnek ki, ami abból adódik, hogy a cégvezetők kötelesek lennének részt venni a munkahelyi szexuális zaklatással és a kapcsolati erőszak munkahelyi hatásaival kapcsolatos képzéseken. A költségek a cégvezetők kétórás online képzésen való részvételére korlátozódnának, tehát nem jelentenének jelentős költségeket a kkv-k számára.
Jelentős lesz-e a tagállamok költségvetésére és közigazgatására gyakorolt hatás?
Az EU-27 esetében a megfelelési költségek 5 milliárd EUR és 6,6 milliárd EUR között mozognak, amelyek legnagyobb része a tagállamokra hárulna. A nemzeti költségvetésekre és közigazgatási rendszerekre gyakorolt hatás várhatóan korlátozott maradna, és azt enyhítené az előnyben részesített alternatíva haszna.
Lesznek-e egyéb jelentős hatások?
Az előnyben részesített alternatíva egyszerűsíti az uniós keretet azáltal, hogy a nők elleni erőszakra és a kapcsolati erőszakra vonatkozó intézkedéseket egyetlen jogalkotási eszközben fogja össze. Ez az eszköz megfelelőbben biztosítja, hogy az intézkedések regionális és helyi szinten egyenlőbb mértékben legyenek

elérhetők, és így az áldozatok kiegyensúlyozottabb védelemben részesüljenek.
Arányosság?
Biztosított az arányosság elvének maradéktalan tiszteletben tartása, mivel az intézkedések kidolgozása uniós és nemzeti szinten egyaránt elvégzett gondos hiányelemzés alapján történt. Az intézkedések: • ne lépik túl a bűncselekménnyé nyilvánításra vonatkozó nemzeti szabályokkal való átfedések elkerülésével szükséges mértéket; • nem követelik meg a hatóságoktól olyan intézkedések meghozatalát, amelyek alkalmazása túlságosan összetett lenne; valamint • nem rónak aránytalan költségeket a tagállamokra és a munkáltatókra. Emellett az előnyben részesített alternatívában szereplő intézkedések szükségesnek tekinthetők a célkitűzések hatékony és az alapvető jogok érvényesítését erősítő módon történő eléréséhez.
D. További lépések
Mikor kerül sor a szakpolitikai fellépés felülvizsgálatára?
A Bizottság a szakpolitikai felülvizsgálat szükségességét az irányelv végrehajtásáról szóló első tagállami jelentéstételt követően értékeli. Erre a jelentéstételre várhatóan jelentéstételi kötelezettség alapján, pl. 5 évvel az irányelv hatálybalépését követően kerülne sor. A jelentéstétel rendszeres időközönként, a tagállamoknak szóló kérdőív kitöltése formájában történne. A jelentéstételi kötelezettség alapján nyújtott információkon kívül a kezdeményezés nyomon követése és értékelése elsősorban a jelenlegi harmonizált mutatókon fog alapulni, és az adatgyűjtésre vonatkozó további harmonizációs intézkedésekkel egészül ki. A részleteket a Bizottság által elkészítendő nyomonkövetési és végrehajtási terv ismerteti.